

VÄRDEBESKRIVNING**Område av riksintresse för naturvård i Dalarnas län****Datum:** 2004-01-27**Områdesnummer:** NRO 20 021**Områdesnamn:** Vedungsfjällen**Kommun:** Älvdalen (2039)**Kartblad:** 15DNV, 15DNO, 16DSV, 16DNU**Area:** 24658 ha totalt varav 24486 utgörs av land, 172 ha av vatten.**Naturgeografisk region:** 33 g Förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation,
35 Fjällregion i södra delen av fjällkedjan**Landskapsform:** Förfjällsområde, fjällområde**Riksvärde:**

Dödismorän, skvalränna, slukränna, slukås		
Fjälllandskap	Sluttande mosse	
	Soligent kärr	
	Mosse av nordlig typ	
	Sluttande mosse	
Skogsmyrmosaik	Naturskog	Flora

Värdeomdöme: Vedungsfjällområdet är genom sin storlek och orördhet av stort ekologiskt värde. Det geologiska värdet består främst i områdets betydelse som nyckellokal för tolkningen av inlandsisens sista avsmältningsskede. Den stora arealen urskog och fågelrika myrmarker äger stora zoologiska och botaniska värden. Höga vetenskapliga värden är även knutna till det av skogsbruk opåverkade brandfältet. Myrarna på Vedungsfjället utgör ett myrkomplex som domineras av sluttande mossar. Även fukthedar, topogena kärr och mossar av nordlig typ förekommer.

Huvudkriterier: A, C, D**Stödkriterier:** Storlek, mångformighet, representativitet, nyckelområde, raritet, funktion, kontinuitet.**Förutsättningar för bevarande:** Karaktären av oexploaterat vildmarksområde bevaras. Värdet kan påverkas negativt av all form av större exploatering, husbyggen, skogsbruk, dikning, körning med terrängfordon, vägbygge.

För fortsatt bevarande av kulturmarken krävs jordbruk med åkerbruk, ängsbruk och skötsel av landskapselement. Restaurering av igenvuxna ängar och naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledning, vägdragningar.

Bevarandet av våtmarkens värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzonen bör ej utföras.

Säkerställande: I områdets norra del är 19406 ha avsatt, med stöd av NVL 7 § (numera MB 7 kap 4 §), som naturreservat. Samma yta är även avsatt, med stöd av MB 7 kap 28 §, som Natura 2000-området SE0620002 Vedungsfjällen. I övrigt omfattas Vedungsfjällen av MB 4 kap 2 och 6 §§.

Områdets huvuddrag: Vedungsfjällområdet är beläget i gränstrakterna mellan Dalarnas och Jämtlands län. Området utgör en isolerad östlig utlöpare av Dalafjällen och är av typisk lågfjällskaraktär med mjukt rundade toppar. Den högsta toppen, Sömlingshogna, når 1195 meters höjd. Fjällområdet är vattendelare mellan Dalälven och Ljusnan. Berggrunden består främst av kvartsiter och dalasandsten.

Området är av stort geologiskt intresse genom dess läge i anslutning till landisens sista isdelarzon. Detta präglar de geomorfologiska bildningarna, vilka är avsakta från en sammansjunkande landis. Dödismorän förekommer i området, ofta diffust avgränsad från glaciälviala avlagringar. Vidare förekommer rikligt med markanta skval- och slukrännor, samt låga slingrande slukåsar. I mindre omfattning märks även frostmarksformationer som blockhav och stenströmmar. Dessutom finns relikta marktytor – interstadiala periglacialtytor – som helt eller delvis bevarats under en kallbottnad inlandsis.

Vegetationen på fjällen består huvudsakligen av lav- och ljunghedar. Nedanför dessa utbreder sig stora myr- och skogsområden. Granskog förekommer främst i fjällsluttningarna och längs bäckar, medan tallen dominerar på myrarnas fastmarksholmar. Spår av dimensionsavverkning påträffas i vissa delar av området. En stor del av skogen utgörs dock av starkt urskogsartade äldre bestånd som ofta är rika på torrträd. Tallskogen är brandpräglad och bär spår av upp till fem bränder. Vid Frönberget är ett stort urskogsområde avsatt som domänreservat. Inom reservatet finns ett av skogsbruk helt opåverkat brandfält, uppkommet vid skogsbrand år 1959.

En stor del av området täcks helt av myrmarker. Ett av länets största sammanhängande myrområde är beläget i sluttningen nedan Vedungsfjället. Myrarna på Vedungsfjället domineras av sluttande mossar, vilket är ovanligt i alpin miljö. Området är starkt uppstyckat av fastmarksholmar och består av mosseartade backmyrar samt blöta lösbottnkärr. Andra större myrkomplex finns i fjällområdets södra delar och på själva fjällplatån. Sistnämnda område utgörs av alpina mosseområden av nästan palsliknande slag. Större sträng-

flarckomplex ingår även i vissa myrar. Grund olakölen breder i väster ut sig som ett sträng flark kärr.

Floran i området är relativt artfattig men är av intresse som sydlig utpostlokal för ett flertal arter. Förutsättningarna för vissa rovfåglar och större rovdjur är goda genom områdets storlek och orördhet. På de större myrarna är fågellivet rikt.

I områdets södra del ligger en av länets intressantaste fågelmyrar, med förekomst av bl.a. smalnäbbad simsnäppa.

Områdets betydelse för friluftslivet ligger främst i dess ostörda vildmarkskaraktär. Anläggningar för friluftslivet utgörs endast av en vandringsled mellan Stor-Fjäten och Lofsdalen, samt en av Domänverket rustad raststuga vid Morvallens fäbod.

Anmärkningar: Vedungfjället har VMI-id: 16D1D01, 16D1E01, 16D2D01, 16D3C01 och 16D4D01. Grund Olakölen: VMI ID: 15D8F01.

Referenser:

- Andersson, L, Rafstedt, T, 1982: *Naturvärdering av Dalafjällen - med utgångspunkt från vegetationskartor*. Stockholms universitet, Naturgeografiska institutionen.
- Björklund, G, Sjölin, E, 1978: *Inventering av Vedungsfjället*. Länsstyrelsen i Kopparbergs län, N 1978:3.
- Bratt, L, Ljung, T, 1993: *Dalarnas ängar och betesmarker*. Länsstyrelsen Dalarna, 1993:1.
- Bratt, L, Rafstedt, T, 1990: *Våtmarker i Kopparbergs län*. Länsstyrelsen i Kopparbergs län 1990:2.
- Forslund, M, Kolmodin, U, Svenson, S-Å, 1982: *Skyddsvärda fågelmyrar i Kopparbergs län*. Länsstyrelsen i Kopparbergs län, N 1982:4.
- Lundqvist, R, 1997: *Dalarnas urskogar*. Länsstyrelsen Dalarnas län, miljövårdsenheten 1997:4
- Löfgren, R (red), 1984: *Urskogar, del 5 - fjällregionen*. SNV, PM 1511.
- Rynéus, T, (o medarb.), 1988: *Naturvårdsprogram för Kopparbergs län*. Länsstyrelsen i Kopparbergs län 1988:1.
- Sjörs, H (o medarb), 1973: *Skyddsvärda myrar i Kopparbergs län*. Växtekologiska studier, 3.
- Svenson, S-Å, 1985: *Översiktlig naturinventering för Älvdalens kommun*. Länsstyrelsen i Kopparbergs län, N 1985:1.
- Länsstyrelsen Dalarna, 1994: *Värdefulla odlingslandskap i Dalarna*. Länsstyrelsen 1994. Falun.
- Naturvårdsverket, 1996: *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*. Stockholm.
- Löfroth, M, Lonnstad, J, 1994: *Myrskyddsplan för Sverige*. Naturvårdsverket.
- Kleman, J. & Borgström, I., 1994: *Glacial land forms indicative of a partly frozen bed*. Journal of Glaciology 40, 255–264.